

За інформаційної підтримки
Міністерства охорони здоров'я України

Wolters Kluwer
МЦФЕР: Охорона здоров'я

medsprava.com.ua

№10 жовтень 2015

ДОВІДНИК ГОЛОВНОЇ МЕДИЧНОЇ СЕСТРИ

ЩОМІСЯЧНИЙ ЖУРНАЛ З МЕДСЕСТРИНСТВА

ТЕМА НОМЕРА:

**НАКАЗ МОЗ № 494: НОВАЦІЇ ОБІГУ
НАРКОТИЧНИХ ЛІКАРСЬКИХ ЗАСОБІВ**

Організація
лікувального
харчування

Зміна форм
первинної
облікової
звітності

Поводження
з медичними
відходами

Інвазивні
процедури

До якого класу небезпеки медичних відходів відносять залишки харчових продуктів з інфекційних відділень? Чи має право комісія закладу охорони здоров'я злити в колектор зіпсований сироп від кашлю зі складанням відповідного акта? Яке маркування потрібно нанести на ємність із порожніми пробірками? Знаходимо відповіді у новому нормативному документі щодо поводження з медичними відходами

Ігор ГУЩУК,

доцент, заступник начальника Головного управління Держсанепідслужби у Рівненській області, головного державного санітарного лікаря Рівненської області, організатор науково-дослідного центру з «Екології людини» у Національному університеті «Острозька академія»

Нові вимоги до поводження з медичними відходами

На сьогодні в Україні склалася серйозна ситуація щодо поводження з медичними відходами. Нерідко на полігони для твердих побутових відходів або сміттєзвалища вивозять епідеміологічно та екологічно небезпечні відходи закладів охорони здоров'я.

Крім інфікованих, у лікувально-профілактичних закладах утворюються потоки відходів, які є не менш небезпечними для здоров'я людей та довкілля за своїм хімічним складом та властивостями. До них відносять **генотоксичні відходи** (цитостатичні та ізотопні препарати), що є високотоксичними речовинами та здатні викликати канцерогенні, тератогенні і мутагенні ефекти в живих організмах. До небезпечних слід віднести також відходи хімічних лабораторій медичних закладів та науково-дослідних інститутів, що можуть мати високий вміст сполук важких металів. Особливого підходу потребують патологоанатомічні відходи, в першу чергу з етичних міркувань.

Раді повідомити, що нарешті **набрав чинності** довгоочікуваний наказ Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами» від 08.06.2015 № 325, зареєстрований Міністерством юстиції України 07 серпня 2015 року за № 959/27404 (далі — Правила).

Правила встановлюють загальні вимоги до поводження з медичними відходами в закладах охорони здоров'я, щоб запобігти їх негативному впливу на життя, здоров'я населення та довкілля. У документі визначено порядок збирання, перевезення, зберігання, сортування, оброблення (перероблення), утилізації, видалення, знезараження, захоронення, знищення медичних відходів.

Аналогічних нормативних документів в Україні не існує. Проект цього документу вперше цілісно представляє чітку організацію **системи поводження з медичними відходами** у закладах охорони здоров'я, порядок та вимоги до її реалізації на кожному етапі з урахуванням класу небезпечності відходів.

Ключові слова: медичні відходи; поводження з медичними відходами; класи небезпеки; медичні відходи у закладах охорони здоров'я

Одним із найважливіших напрацювань Правил є класифікація потоків відходів закладу, адаптована з міжнародною. Саме чітке визначення кожного класу відходів дасть змогу провести ефективно **первинне сортування** безпосередньо в місцях їх утворення і зменшити кількість небезпечних відходів, які потребують спеціальних методів знешкодження.

Реалізація вимог Правил, зокрема забезпечення медичних закладів одноразовими ємностями (пакетами, контейнерами), виділення та облаштування спеціальних приміщень для тимчасового зберігання особливо небезпечних відходів, вивіз відходів спеціалізованим транспортом на підприємства для знешкодження чи утилізації, призведе до деяких **організаційних та фінансових труднощів**. Проте для протидії виникненню важких інфекційних захворювань, збереження здоров'я людей і чистоти довкілля, необхідно робити впевнені кроки у напрямі впровадження позитивного міжнародного досвіду в систему поводження з цією специфічною групою відходів.

Відповідальність за дотримання Правил

Правила поширюються на усі **заклади незалежно від форми власності** та організаційно-правової форми, у тому числі фізичних осіб — підприємців, які в установленому порядку отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики (крім підприємств з виробництва фармацевтичної продукції та медичних відходів, що утворюються у побуті).

Відповідно до Правил для організації поводження з відходами і щоденного контролю у закладах керівник закладу призначає **відповідальну особу** або такою відповідальною особою є керівник закладу.

Персонал, який контактує з відходами, проходить попередні (при прийомі на роботу) та періодичні **медичні огляди** відповідно до вимог законодавства України. При прийомі на роботу та надалі щороку персонал має проходити обов'язковий **інструктаж** щодо правил безпечного поводження з відходами.

Персонал, що контактує з відходами, забезпечується відповідними **засобами індивідуального захисту**.

У випадку одержання працівником при поводженні з відходами **травми**, потенційно небезпечної щодо інфікування (укол, поріз з порушенням цілісності шкірного покриву та/або слизової), необхідно вживати заходів екстреної профілактики. На робочому місці персоналу має бути **аптечка** першої медичної допомоги при травмах та робочі розчини дезінфекційних засобів.

Система поводження з медичними відходами

Медичні відходи поділяють на такі категорії:

- А — епідемічно безпечні;
- В — епідемічно небезпечні;
- С — токсикологічно небезпечні;
- D — радіологічно небезпечні.

Вимоги до поводження з відходами різних категорій наведено у *Таблиці*.

Вимоги до поводження з медичними відходами

Категорія медичних відходів	Вимоги до поводження
А	<p>1. До відходів категорії А належать такі види відходів:</p> <ul style="list-style-type: none"> • харчові відходи всіх відділень закладу, крім інфекційних, у тому числі венерологічних та фтизіатричних; • відходи, що не мали контакту з біологічними рідинами пацієнтів, інфекційними та шкірно-венерологічними хворими; • побутові відходи (тверді, великогабаритні, ремонтні) всіх відділень закладу, крім інфекційних, у тому числі венерологічних та фтизіатричних. <p>2. Збирання харчових відходів здійснюється роздільно від інших відходів у багаторазові ємності або одноразові пакети, встановлені в приміщеннях харчоблоків, їдальнях і буфетних.</p> <p>3. Тимчасове зберігання харчових відходів в окремих спеціальних контейнерах за відсутності спеціально виділеного холодильного обладнання допускається не більше 24 годин. Має бути забезпечений запас контейнерів не менше ніж на одну добу. Контейнери від харчових відходів мийуться й дезінфікуються після кожного спорожнення.</p> <p>4. Поверхні та агрегати великогабаритних побутових відходів, що мали контакт з інфікованим матеріалом або хворими, піддаються обов'язковій дезінфекції перед їх розміщенням у накопичувальному контейнері або спеціальному приміщенні.</p> <p>5. Поводження з побутовими відходами здійснюється згідно з вимогами чинного законодавства</p>
В	<p>1. До відходів категорії В належать інфіковані та потенційно інфіковані відходи, які мали контакт з біологічними середовищами інфікованого матеріалу:</p> <ul style="list-style-type: none"> • використаний медичний інструмент (гострі предмети: голки, шприци, скальпелі та їх леза, предметні скельця, ампули, порожні пробірки, битий скляний посуд, вазофікси, пір'я, піпетки, ланцети тощо); • предмети, забруднені кров'ю або іншими біологічними рідинами; • органічні медичні відходи хворих (тканини, органи, частини тіла, плацента, ембріони тощо); • харчові відходи з інфекційних відділень закладу; • відходи, що утворилися в результаті діяльності медичних лабораторій (мікробіологічні культури і штами, що містять будь-які живі збудники хвороб, штучно вирощені в значних кількостях, живі вакцини, непридатні до використання, а також лабораторні чашки та обладнання для їх перенесення, залишки живильних середовищ, інкуляції, змішування мікробіологічних культур збудників інфекційних захворювань, інфіковані експериментальні тварини та біологічні відходи віваріїв); • відходи лікувально-діагностичних підрозділів закладів та диспансерів, забруднених мокротинням пацієнтів, мікробіологічних лабораторій, що здійснюють роботи зі збудниками туберкульозу. <p>2. Відходи, визначені у пункті 1, підлягають обов'язковому знезараженню (дезінфекції) фізичними методами (термічними, мікрохвильовими, радіаційними тощо). Застосування хімічних методів дезінфекції допускається тільки для знезараження харчових відходів з відділень інфекційних хворих, а також при організації первинних протиепідемічних заходів в осередках інфекції. У випадку відсутності в закладі приміщень для знезараження (дезінфекції) відходів або централізованої системи знезараження відходів медичні відходи знезаражуються персоналом цього закладу в місцях їх утворення хімічними /фізичними методами.</p> <p>3. При збиранні відходів категорії В забороняється:</p> <ul style="list-style-type: none"> • руйнувати, розрізати медичні відходи, у тому числі використані системи для внутрішньовенних інфузій, з метою їх знезараження; • знімати голку зі шприца після його використання; • пересипати (перевантажувати), утрамбовувати неупаковані медичні відходи з однієї ємності в іншу, за винятком аварійних ситуацій; • здійснювати будь-які операції з відходами без рукавичок або необхідних засобів індивідуального захисту і спецодягу; • встановлювати одноразові та багаторазові ємності для збору відходів на відстані менше одного метра від нагрівальних приладів. <p>Медичні відходи категорії В збирають у тверду (що не проколється) упаковку (контейнери) або в одноразову м'яку (пакети).</p> <p>4. Збирання відходів категорії В у місцях їх утворення здійснюється впродовж робочої зміни. При використанні контейнерів для гострого інструментарію допускається їх заповнення протягом 3 діб.</p>

Категорія медичних відходів	Вимоги до поводження
В	<p>5. Для збирання гострих предметів слід використовувати вологостійкі ємності (контейнери), що не проколюються. Ємність повинна мати кришку, що щільно прилягає та унеможлиблює її безконтрольне розкриття.</p> <p>6. Для збирання органічних, рідких відходів категорії В (кров, промивні, дренажні рідини тощо) використовують герметичні вологостійкі ємності (контейнери), що унеможлиблюють їх безконтрольне відкриття.</p> <p>7. Контейнери закриваються кришками. При використанні м'якої упаковки після її заповнення працівник, що відповідає за збір відходів у підрозділі, дотримуючись вимог біологічної безпеки, зав'язує пакет або закриває його, унеможливаючи висипання відходів. Транспортування відходів категорії В у відкритих ємностях не допускається.</p> <p>8. Дезінфекція багаторазових ємностей для збору відходів категорії В у закладі проводиться після кожного використання.</p> <p>9. Медичні відходи категорії В, отримані з клінічних підрозділів, збирають у контейнери, які переміщують до приміщення для збирання відходів або до приміщення для тимчасового зберігання відходів.</p> <p>10. Контейнери для зберігання відходів мають бути виготовлені з матеріалів, стійких до механічного впливу, високих та низьких температур, мийних та дезінфекційних засобів, закриватися кришками, конструкція яких не має допускати їх безконтрольного відкриття.</p> <p>11. Накопичення та тимчасове зберігання відходів категорії В, що не пройшли знезараження, здійснюються окремо від інших відходів у спеціальних приміщеннях, що виключає доступ сторонніх осіб. Вимоги до приміщень для тимчасового зберігання медичних відходів викладені у <i>Додатку 2</i>.</p> <p>12. При організації ділянок знезараження відходів категорії В дозволяються збирання, тимчасове зберігання, транспортування відходів категорії В без попереднього знезараження в місцях утворення за умови забезпечення необхідних вимог епідемічної безпеки.</p> <p>13. Основними способами знезараження (дезінфекції) відходів категорії В є фізичні та хімічні методи:</p> <ul style="list-style-type: none"> • фізичний метод знезараження відходів (категорії В), що включає оброблення водним насиченим паром під надмірним тиском та температурою за допомогою спеціального обладнання — установок для знезараження відходів категорії В, зокрема автоклавів, які використовуються для дезінфекції відходів при температурі стерилізації не менше 150 °С, а також засобами та способами радіаційного та електромагнітного опромінення відповідного призначення безпосередньо на об'єкті; • хімічний метод знезараження відходів категорії В включає обробленн розчинами дезінфекційних засобів, що мають бактерицидну (включаючи туберкулоцидну), віруліцидну, фунгіцидну (спороцидну - за необхідності) дію у відповідних режимах, застосовується за допомогою спеціальних установок або способом занурення відходів у промарковані ємності з дезінфекційним розчином у місцях їх утворення. <p>14. Хімічне знезараження відходів категорії В на місці їх утворення використовується як обов'язковий тимчасовий захід за відсутності приміщення для поводження з відходами або при відсутності централізованої системи знезараження.</p> <p>15. Рідкі відходи категорії В (блювотні маси, сеча, фекалії), у тому числі аналогічні біологічні рідини хворих на туберкульоз, зливаються в систему централізованої каналізації тільки після попереднього знезараження хімічним або фізичним методами.</p> <p>16. Для знезараження відходів категорії В слід використовувати засоби і обладнання, дозволені до використання в Україні в установленому законодавством порядку.</p> <p>17. Термічне знешкодження відходів категорії В може здійснюватись децентралізованим способом (інсинератори або інші установки термічного знешкодження, що призначені для застосування з цією метою). Термічне знешкодження відходів категорії В може здійснюватись централізованим способом.</p> <p>18. Патологоанатомічні та органічні операційні відходи категорії В (органи, тканини) підлягають кремації (спалюванню).</p> <p>19. Вивезення відходів категорії В, що не пройшли знезараження (дезінфекції) в місцях утворення чи у приміщеннях для поводження з відходами, за межі території закладів не допускається.</p> <p>20. Відходи категорії В після знезараження передаються на підприємства, що мають ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами та мають відповідне сертифіковане обладнання</p>

Закінчення Таблиці

Категорія медичних відходів	Вимоги до поводження
C	<ol style="list-style-type: none"> До відходів категорії C, що можуть становити загрозу хімічного характеру, належать: <ul style="list-style-type: none"> лікарські, діагностичні, дезінфекційні засоби; елементи живлення, предмети, що містять ртуть, прилади і обладнання, що містять важкі метали; відходи, що утворились в результаті експлуатації обладнання, транспорту, систем освітлення тощо. Зазначені у пункті 1 відходи збирають у марковані ємності з кришками, які щільно прилягають, та зберігають у спеціально виділених приміщеннях. Збирання, тимчасове зберігання відходів цитостатиків і генотоксичних препаратів, а також всіх видів відходів, що утворюються в результаті приготування їх розчинів (флакони, ампули тощо), без дезактивації не допускається. Медичні відходи підлягають негайній дезактивації на місці утворення із застосуванням відповідних засобів. Також необхідно провести дезактивацію робочого місця. Роботи з такими відходами проводять із застосуванням відповідних засобів індивідуального захисту у витяжній шафі. Вимоги до приміщень для тимчасового зберігання медичних відходів викладені у <i>Додатку 2</i>. Медичні відходи категорії C передають спеціалізованим підприємствам, що мають ліцензію на здійснення операцій у сфері поводження з небезпечними відходами
D	<ol style="list-style-type: none"> До відходів категорії D належать усі матеріали, що утворюються в результаті використання радіоізоотопів у медичних та/або наукових цілях у будь-якому агрегатному стані, що перевищують допустимі рівні, встановлені нормами радіаційної безпеки. Збирання, зберігання, транспортування та видалення відходів категорії D здійснюються відповідно до вимог законодавства України щодо поводження з радіоактивними відходами, нормами радіаційної безпеки

Додаток 1

Система маркування медичних відходів

(згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України «Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження з медичними відходами» від 08.06.2015 № 325)

Категорія медичних відходів	Напис для маркування ємності	Вид ємності
B	«Особливо небезпечно»	Міцний, герметичний пластиковий одноразовий пакет або контейнер, придатний для оброблення автоклавом
B (органічні відходи хворих: тканини, органи тощо)	«Особливо небезпечно»	Пластиковий одноразовий герметичний пакет або контейнер
B (гострі предмети)	«Небезпечно, гострі предмети»	Одноразові, стійкі до проколу контейнери (за винятком скляних)
C (хімічні і фармацевтичні відходи)	«Небезпечно»	Герметичний пластиковий одноразовий пакет або контейнер
C (цитотоксичні відходи)	«Особливо небезпечно»	Одноразові тверді герметичні контейнери
D (радіоактивні відходи)	Маркування та пакування згідно з вимогами чинного законодавства України щодо поводження з радіоактивними речовинами	

Вимоги до приміщень для тимчасового зберігання медичних відходів

(згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України
«Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм
щодо поводження з медичними відходами» від 08.06.2015 № 325)

1. Підлога приміщень повинна мати **герметичну основу** із належними стічними особливостями, що чиститься та незаражується (дезінфікується).
2. **Оздоблення стелі та стін** має забезпечувати їх миття та дезінфекцію по всій висоті (наприклад покриватися вологостійкою фарбою).
3. Приміщення має бути **обладнане**:
  - умивальником;
  - краном для полнву;
  - бактерицидними лампами з урахуванням об'єму приміщення;
  - вентиляцією та освітленням.
4. Має бути вільний **доступ для персоналу**, який відповідає за видалення відходів, та під'їзд для автомобілів-сміттєвозів (візків).
5. Обов'язкова **наявність замка** для запобігання доступу сторонніх осіб. Також місце для зберігання відходів має унеможливити потрапляння тварин, не може бути місцем розмноження або джерелом їжі для комах і гризунів, захищене від несприятливих погодних умов.
6. Віддаленість від місць зберігання **харчових продуктів** та приміщень для приготування їжі.
7. Зручне розташування місць **зберігання інвентарю** для прибирання приміщення, захисного одягу та пакетів або контейнерів для відходів.

Загальна система поводження з відходами складається з таких **етапів**:

- 1) збирання та сортування;
- 2) маркування;
- 3) незараження (дезінфекція);
- 4) транспортування і перенесення у корпусні/міжкорпусні (накопичувальні) контейнери в межах закладу, де відходи утворюються;
- 5) утилізація (тих відходів, що можуть підлягати утилізації);
- 6) захоронення (лише для відходів категорії А).

Дезактивація (нейтралізація) —

усунення основних небезпечних проявів дії відходів

Персонал закладу має керуватися **типовою схемою** поводження з відходами. Документ має містити таку інформацію:

- найменування структурного підрозділу закладу;
- перелік відходів за категоріями, що утворюються у підрозділі;
- місце (місця) збирання та тимчасового зберігання відходів у підрозділі;
- транспортування відходів до місця (місць) збирання та тимчасового зберігання відходів у цілому по закладу;
- вивезення (за графіком) відходів за категоріями до місць переробки, утилізації, знищення, захоронення (лише для відходів категорії А);
- відповідальна посадова особа у підрозділі.

Медичні відходи, що становлять небезпеку для здоров'я людини, не можуть накопичуватися, тимчасово зберігатися, транспортуватися, знищуватися разом з іншими відходами.

Вимоги до приміщень для тимчасового зберігання медичних відходів

(згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України
«Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм
щодо поводження з медичними відходами» від 08.06.2015 № 325)

1. Підлога приміщень повинна мати **герметичну основу** із належними стічними особливостями, що чиститься та знезаражується (дезінфікується).
2. **Оздоблення стелі та стін** має забезпечувати їх миття та дезінфекцію по всій висоті (наприклад покриватися вологостійкою фарбою).
3. Приміщення має бути **обладнане**:
  - умивальником;
  - краном для поливу;
  - бактерицидними лампами з урахуванням об'єму приміщення;
  - вентиляцією та освітленням.
4. Має бути вільний **доступ для персоналу**, який відповідає за видалення відходів, та під'їзд для автомобілів-сміттєвозів (візків).
5. Обов'язкова **наявність замка** для запобігання доступу сторонніх осіб. Також місце для зберігання відходів має унеможливити потрапляння тварин, не може бути місцем розмноження або джерелом їжі для комах і гризунів, захищене від несприятливих погодних умов.
6. Віддаленість від місць зберігання **харчових продуктів** та приміщень для приготування їжі.
7. Зручне розташування місць **зберігання інвентарю** для прибирання приміщення, захисного одягу та пакетів або контейнерів для відходів.

Загальна система поводження з відходами складається з таких **етапів**:

- 1) збирання та сортування;
- 2) маркування;
- 3) знезараження (дезінфекція);
- 4) транспортування і перенесення у корпусні/міжкорпусні (накопичувальні) контейнери в межах закладу, де відходи утворюються;
- 5) утилізація (тих відходів, що можуть підлягати утилізації);
- 6) захоронення (лише для відходів категорії А).

Дезактивація (нейтралізація) —

усунення основних небезпечних проявів дії відходів

Персонал закладу має керуватися **типовою схемою** поводження з відходами. Документ має містити таку інформацію:

- найменування структурного підрозділу закладу;
- перелік відходів за категоріями, що утворюються у підрозділі;
- місце (місця) збирання та тимчасового зберігання відходів у підрозділі;
- транспортування відходів до місця (місць) збирання та тимчасового зберігання відходів у цілому по закладу;
- вивезення (за графіком) відходів за категоріями до місць переробки, утилізації, знищення, захоронення (лише для відходів категорії А);
- відповідальна посадова особа у підрозділі.

Медичні відходи, що становлять небезпеку для здоров'я людини, не можуть накопичуватися, тимчасово зберігатися, транспортуватися, знищуватися разом з іншими відходами.

Відходи збирають якомога ближче до місць їх утворення в окремі ємності, що візуально чітко розрізняються за кольором та/або маркуванням.

У місцях первинного утворення відходів мають бути **запасні ємності** (пакети або контейнери) для збирання відходів.

Знезараження (дезінфекція) —

сукупність методів (фізичних чи хімічних), спрямованих на знищення патогенних та умовно патогенних збудників у приміщеннях, обладнанні, інструментах, матеріалах, речовинах та у відходах

Наповнені пакети або контейнери після первинного збирання герметизуються, позначаються біркою для маркування, переміщуються в накопичувальні контейнери, що закриваються кришкою.

Система маркування медичних відходів (*див. Додаток 1*) у кожному місці зби-

рання відходів складається відносно їх роздільного збирання та ідентифікації, умовних позначень і знаків для маркування.

Пакет з відходами категорій В і С, що пройшов дезінфекцію, має містити **маркування** щодо категорії відходів, дати проведення дезінфекції, виду дезінфекції, відповідальної особи, що здійснювала дезінфекцію для медичних відходів.

Змішування відходів різних категорій **не допускається**.

Способи та методи знешкодження відходів

Знешкодження медичних відходів **категорії А** може здійснюватися централізованим або децентралізованим способами.

При **децентралізованому способі** знешкодження/знезараження відходів здійснюється в приміщеннях для поводження з відходами в межах території закладу відповідними установками, що розташовуються відповідно до вимог законодавства України про забезпечення санітарного та епідемічного благополуччя населення.

Вибір методів знешкодження медичних відходів залежить від потужності та профілю закладу, наявності установок для знешкодження відходів.

Вибір та оснащення приміщень для зберігання відходів

Контейнери з **безпечними відходами** зберігають на спеціальному майданчику. Контейнерний майданчик має бути розташований на території господарської зони закладу на відстані від лікувальних корпусів та харчоблоку не менше 25 м та мати тверде покриття. Розмір контейнерного майданчика має перевищувати площу основи контейнерів на 1,5 метра в усі боки. Майданчик має бути огорожений. Кількість контейнерів визначається потужністю закладу.

Приймання, знезараження, тимчасове зберігання (накопичення) відходів, мийка та дезінфекція стійок-візків, контейнерів та іншого обладнання, що застосовується для переміщення відходів, може здійснюватись як **в окремій будівлі** у господарчій зоні з під'їзними шляха-

Медичні відходи —

відходи, що утворюються внаслідок медичного обслуговування у закладах, які в установленому порядку отримали ліцензію на провадження господарської діяльності з медичної практики (крім підприємств з виробництва фармацевтичної продукції та медичних відходів, що утворюються у побуті)

ми, так і **в складі корпусу**, у тому числі у підвальних приміщеннях з автономною витяжною вентиляцією (за винятком установок для знешкодження відходів методом спалювання, піролізу). Розміщення зазначених приміщень у структурі підрозділів не допускається (крім приміщень для знезараження в лабораторіях, що здійснюють роботи із збудниками 1-4 груп патогенності).

Небезпека відходів —

фізичні, хімічні, біологічні та інші властивості відходів, що створюють або можуть створити небезпеку для навколишнього природного середовища і здоров'я людини

Приміщення має бути розташоване **від лікувальних корпусів та харчоблоку** на відстані не менше 25 м. Мінімальна площа приміщень визначається потужністю закладу.

Склад і мінімальні площі приміщень наведено у додатку 3 до цих Правил.

Приміщення мають бути забезпечені постачанням холодної та гарячої води, водовідведенням, системою автономної вентиляції. Об'ємно-планувальні і конструктивні рішення приміщень мають забезпечувати потоковість технологічного процесу та можливість дотримання принципу поділу на **«чисту» та «брудну» зони**:

Чиста зона	Брудна зона
<ul style="list-style-type: none"> • приміщення зберігання знезаражених відходів, вимитих і знезаражених засобів для переміщення відходів (можливе їх спільне розміщення в одному приміщенні); • склад витратних матеріалів; • кімната персоналу; • санвузол 	<ul style="list-style-type: none"> • приміщення прийому та тимчасового зберігання відходів, що надходять; • приміщення оброблення відходів, обладнане установками для знезараження відходів категорії В; • приміщення мийки та дезінфекції. <p><i>При невеликих об'ємах можливе тимчасове зберігання відходів, що надходять, та їх знезараження в одному приміщенні</i></p>

Висота приміщень визначається відповідно до габаритів обладнання, що встановлюється. Поверхня стін, підлоги і стелі має бути гладкою, стійкою до впливу вологи, мийних і дезінфекційних засобів. Підлога вкривається вологостійким матеріалом, не слизьким і стійким до механічного впливу.

Зовнішня та внутрішня **поверхня меблів** і обладнання має бути гладкою, виконана з матеріалу, стійкого до впливу вологи, мийних та дезінфекційних засобів.

Вимоги до освітлення:

- у всіх приміщеннях передбачається сумісне або штучне освітлення відповідно до гігієнічних вимог щодо природного, штучного та поєданого освітлення житлових і громадських будівель;
- у виробничих приміщеннях рівень штучного освітлення має бути не менше 200 люкс.

Вимоги до організації повітрообміну:

- повітрообмін приміщень має забезпечувати підтримку допустимих параметрів мікроклімату;
- пристрій вентиляції має унеможливити перетікання повітряних мас з «брудних» зон (приміщень) у «чисті»;

Склад і мінімальні площі приміщень

(згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України
«Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм
щодо поводження з медичними відходами» від 08.06.2015 № 325)

Найменування приміщень	Мінімальна площа, м ²
Прийм і тимчасове зберігання (накопичення) незнезаражених відходів	6
Робоче приміщення для знезараження відходів	Залежно від габаритів обладнання, але не менше 12
Тимчасове зберігання оброблених відходів (приміщення передбачається при відсутності умов для зберігання на території)	Залежно від потужності ділянки, але не менше 6
Мийка і дезінфекція контейнерів, стійок, візків	4
Приміщення тимчасового зберігання контейнерів, стійок, візків	8
Склад витратних матеріалів	4
Санітарно-побутові приміщення (гардеробна, духова, санвузол, зберігання прибирального інвентарю)	6
Кімната персоналу з робочим місцем	8

Примітка. Площі наведено для будівель, що знову споруджуються та реконструйованих. При об'ємі відходів, що обробляються до 200 л на добу, допускається наявність мінімального набору приміщень у складі двох зон — брудної та чистої

- у приміщеннях передбачається автономна припливно-витяжна вентиляція з механічним спонуканням. Схема повітрообміну визначається технологічним завданням. Кратність повітрообміну за витяжкою та необхідність установки місцевих відсмоктувачів визначаються за розрахунком, залежно від виду, кількості та потужності технологічного обладнання;
- витяжна вентиляція з механічним спонуканням без влаштування організованого притоку передбачається з приміщень «брудної» зони.

Вимоги до мікроклімату приміщень наведені у *Додатку 4*.

Приміщення оснащується з урахуванням того, що доступ до обладнання має бути вільним, проходи — не захищеними. Приміщення тимчасового зберігання і знезараження відходів оснащують **бактерицидними опромінювачами** або іншими пристроями знезараження повітря.

Приміщення для поводження з відходами, обладнання та інвентар потрібно утримувати в чистоті. **Поточне прибирання** проводять вологим способом не рідше одного

разу на тиждень із застосуванням мийних дезінфекційних засобів. **Генеральне прибирання** проводять не рідше 1 разу на місяць. Обробці підлягають стіни, меблі, технологічне обладнання, підлога. Оброблення здійснюється дезінфекційним розчином. Медичний персонал протирає обладнання, видаляє видимі забруднення зі стін, потім миє підлогу.

Приміщення для поводження з відходами —

відповідне місце у закладі, де здійснюються приймання, знезараження або дезактивація відходів, тимчасове зберігання (накопичення) відходів, мийка та дезінфекція стійок-візків, контейнерів та іншого обладнання, що застосовується для переміщення відходів

Вимоги до мікроклімату в приміщеннях

(згідно з наказом Міністерства охорони здоров'я України
«Про затвердження Державних санітарно-протиепідемічних правил і норм щодо поводження
з медичними відходами» від 08.06.2015 № 325)

№ з/п	Найменування приміщень	Внутрішня температура, °С	Кратність повітрообміну		Кратність витяжки при натуральному повітрообміні
			приплив	витяжка	
1	Прийом і тимчасове зберігання (накопичення) незнезаражених відходів	16	-	1,5	2
2	Робоче приміщення для знезараження відходів	18-20	З розрахунку тепло- і вологонадлишків (залежно від технології та виду обладнання)	З розрахунку тепло- і вологонадлишків (залежно від технології та виду обладнання)	Не допускається
3	Тимчасове зберігання оброблених відходів	16	-	2	«
4	Мийка і дезінфекція контейнерів, стійок, візків	18	3	4	«
5	Приміщення тимчасового зберігання контейнерів, стійок, візків	18	-	1	1
6	Склад витратних матеріалів	16	1	1	1
7	Санітарно-побутові приміщення (гардеробна, душова, санвузол, зберігання притирального інвентарю)	23	Приплив з коридору	75 м ³ /год на 1 д. с.	2
8	Кімната персоналу з робочим місцем	20	1	1	1

Інвентар для прибирання має бути окремий для «чистої» та «брудної» зони, мати чітке маркування із зазначенням видів прибиральних робіт, використовуватись тільки за призначенням і зберігатись окремо в комодах або шафах основних виробничих приміщень.

Облік медичних відходів та вимоги до їх транспортування

Облік, моніторинг та інформування у сфері поводження з медичними відходами закладів здійснюються згідно з вимогами законодавства.

Облік медичних відходів **включає**: реєстрацію кількості відповідної категорії відходів та складання актів передачі відходів організації-перевізнику та/або суб'єктам господарської діяльності у сфері поводження з відходами.

Багаторазові контейнери для транспортування медичних відходів підлягають миттю і дезінфекції не рідше 1 разу на тиждень, для небезпечних відходів — після кожного спорожнення. ■

Wolters Kluwer
Цифрове видавництво МЦФЕР

Нам 10 років!

ЕКСПЕРТНО-ПРАВОВІ
СИСТЕМИ

ЖУРНАЛИ

ДИСКИ

СЕМІНАРИ ТА КУРСИ

mcf.ua